

VEFAYAT

SERGEY GRIGORYEVİÇ KLYAŞTORNIY (1928-2014) VEFAT ETTİ

Doç. Dr. Rysbek Alimov*

Rusya Bilimler Akademisi Doğu Elyazmaları Enstitüsü Merkezî ve Güney Asya Araştırmaları Bölümü Başkanı, tanınmış Türkolog, İlk ve Orta Çağ Türk tarihi uzmanı Prof. Dr. Sergey Grigoryevič Klyaştorniy bir süredir çektiği ağır hastalık sonucu 21 Eylül 2014'te 86 yaşında vefat etmiştir.

İslam öncesi Türk tarihi alanında çok sayıda önemli esere imza atan S. G. Klyaştorniy aynı zamanda Türk runik yazıtları alanının da önde gelen mütehassıslarından biriydi.

S. G. Klyaştorniy 4 Şubat 1928'de Sovyetler Birliğinde, Beyaz Rusya Cumhuriyeti'ne bağlı Gomel şehrinde Beyaz Rus kökenli bir ailede doğmuştur. 1945'te, İkinci Dünya Savaşı'nın hemen akabinde Leningrad Devlet Üniversitesi Şarkiyat Fakültesine bağlı Yakın ve Orta Doğu Ülkeleri Tarihi Bölümü'ne kaydolmuş ve yüksek tahsilini 1950'te tamamlamıştır.

---

* Mardin Artuklu Üni. Ed. Fak. Türk Dili ve Ed. Böl. Öğr. Üy. alimoff@gmail.com

1950-1957 tarihleri arasında Leningrad'da (bugünkü Sankt-Petersburg) jeoloji alanında faaliyet gösteren A. P. Karpinskiy ilmî-araştırma enstitüsünde referans ve bibliyografya bölümünde önce arşivci, ardından terfi ederek bölüm şefi olarak çalışmıştır. 1957'de SSBC Bilimler Akademisi Şarkiyat Enstitüsü Leningrad şubesine bağlı Türkoloji ve Mongolistik Dairesi'ne araştırma görevlisi olarak işe alınan S. G. Klyaştorıny, 1960'da kurumun kütüphane müdürlüğüne terfi etmiş ve aynı yıl doktora eğitimine başlamıştır. Üniversite yıllarında S. E. Malov, A. N. Kononov, V. M. Jirmunskiy ve A. N. Berştam gibi İslam öncesi Türk tarihi, dili ve folkloru üzerine uzman, ünlü bilim adamlarından ders almış olması S. G. Klyaştorıny'nın ilmî yolunu belirlemiştir. Üniversite yıllarından itibaren Türk runik yazıtları üzerine yoğunlaşan bilim adamı 1962'de A. N. Bernştam ve S. E. Malov'un danışmanlığında "Orta Asya tarihi kaynağı olarak eski Türk runik yazıtları" konulu doktora tezini başarıyla savunmuştur. 1963'te A. N. Kononov'dan boşalan Türkoloji ve Mongolistik Dairesi Başkanlığını üstlenen bilim adamı bu görevini 2007 yılına kadar sürdürmüştür. 1969-2009 yılları arasında ayrıca Leningrad (1991'den itibaren Sankt-Petersburg) Devlet Üniversitesi Türk Filolojisi Bölümü'nde İlk ve Orta Çağ Avrasya Türk tarihi konulu dersler vermiştir. 1992'de profesör unvanı alan S. G. Klyaştorıny 1995'ten itibaren 2009'a kadar da aynı üniversitede yeni kurulan Merkezî Asya ve Kafkasya bölümünde de hocalık yapmıştır. 2009'dan hastalığının nüksettiği 2013'e kadar da Rusya Bilimler Akademisi Doğu Elyazmaları Enstitüsü Merkezî ve Güney Asya Araştırmaları Bölümü Başkanlığı görevini yürütmüştür. S. G. Klyaştorıny Sankt-Petersburg'daki ilmî faaliyetleri yanı sıra 1974'ten 2012'ye kadar çeşitli zamanlarda periyodik olarak Kırgız Millî Üniversitesi (Bişkek, Kırgızistan), Abay Devlet Pedagoji Üniversitesi (Almatı, Kazakistan, L. N. Gumilyov Avrasya Devlet Üniversitesi (Astana, Kazakistan), Kazan Devlet Üniversitesi (Kazan, Tataristan) ve Hazar Üniversitesi'nde (Bakü, Azerbaycan) de dersler vermiştir.

S. G. Klyaştorıny'nın İlk ve Orta Çağ Avrasya Türk halkları tarihiyle ilgili yayımlanmış 14 kitabıyla 300'den fazla makalesi bulunmaktadır. Yazılarını Rusça yazmasına rağmen, onun pek çok çalışması aynı zamanda İngilizce, Almanca Türkçe, Fransızca, Çince, Japonca gibi önemli diğer dillere de çevrilmiştir.

Müteveffa bilim adamını pek çok meslektaşından ayıran önemli bir özelliği de onun alan araştırmalarına verdiği önem ve değerdi. Kendisine hocaları S. E. Malov ve A. N. Bernştam'ın aştığı ve kazandırdığı bu ilmî yaklaşım ve davranışı ilk öğrencilik yıllarından hayatının sonuna

kadar devam ettirmiştir. S. G. Klyaştorıny'ın katıldığı ve yönettiği bilimsel alan araştırmaları arasında özellikle 1947-1953 yılları içerisinde SSBC Bilimler Akademisi Maddî Kùltür Tarihi Enstitüsü'ne bağlı olarak gerçekleştirilen Pamir-Fergana ve Pamir-Alay ekspedisyonları, 1960-1965 yılları arasında Kırgız Bilimler Akademisi Tarih, Arkeoloji ve Etnografya Enstitüsü'nün Ketmentöbö ekspedisyonu, 1968-1973 SSBC Bilimler Akademisi Sayan-Tuva Epigrafik Ekspedisyonu ile 1969-1990 SSCB ve Moğolistan Bilimler Akademileri Ortak Tarihi-Kùltürel ekspedisyonları zikredilebilir.

Başta Bugut yazıtı olmak üzere Moğolistan'da XX. yüzyılın ikinci yarısında bulunan Türk runik yazıtlarının önemli bir kısmının kapsamlı ve eksiksiz ilk yayımlarını bilim adamının mezkûr alan araştırmalarına borçluyuz.

S. G. Klyaştorıny'ın bir başka özelliği de kabiliyetli ve başarılı organizatör olmasıydı. Müteveffa bilim adamı bilahare çok sayıda benzer bilimsel toplantıya öncülük ve misal teşkil eden Sovyet Türkoloji kurultaylarını düzenleyenlerden biriydi. İlki 1926'da Bakü'de düzenlenen bu bilimsel toplantılar serisi 1976'da tekrar canlandırılmış ve 1988'e kadar dört yılda bir olmak üzere Almatı, Tařkent, Ařkabat ve Biřkek gibi şehirlerde düzenlenmiştir. Sovyetler Birliėi döneminde Türkoloji araştırmalarını sistemleştiren ve gelişmesine önayak olan Sovyet (bilahare Rusya) Türkoloji Komitesi kurucularından biri olan S. G. Klyaştorıny aynı zamanda 1966'dan itibaren yıllık olarak yayımlanan meşhur *Tyurkologičeskiy Sbornik*'in de editörlerinden biriydi.

S. G. Klyaştorıny'ın akademik başarısı çok sayıda unvan ve üyelikle de onurlandırılmıştır.

Kırgızistan Tarihi başlıklı akademik eserin 1. ve 2. ciltlerine yaptığı değerli katkılarından dolayı kendisi Kırgız Cumhuriyeti Bilimler Akademisi asil üyeliğiyle taltif edilmiştir. S. G. Klyaştorıny'ın sahip olduğu diğer önemli unvanlar arasında Atatürk Kùltür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu şeref üyeliği, Türk Dil Kurumu şeref üyeliği, Ural-Altay Derneėi asil üyeliği sayılabilir.

Türklük bilimi camiası kendisini yalnızca ilmî meseleleri üst düzeyde çözüme kabiliyetine sahip mahir kaynak bilimci, kabiliyetli tarih yazıcısı, usta tarihî metin müfessiri olarak değil, aynı zamanda çok sayıda talebe yetiştiren tecrübeli ve sebatkâr hoca, ilmî inisiyatif alabilen cesur ve çilekeş bilim adamı olarak anmaya devam edecektir.

Ruhu şad olsun!

**S. G. KLYAŞTORNIY'İN BAŞLICA ÇALIŞMALARININ LİSTESİ
(1951-2014)**

2012

“Manichaeian Motives in the Turkic Runic Texts from Dunhuang and Tuva”, *Dunhuang Studies: Prospects and Problems for the Coming Second Century of Research / 敦煌學:第二個百年的研究視角與問題. Dunhuanovedeniye: perspektivi i problemi vtorogo stoletiya issledovaniy* (ed. I. Popova, Liu Yi), Sankt-Petersburg: Slavia Publishers, s. 112-114.

2010

Runiçeskiye pamyatniki Uygurskogo kaganata i istoriya evraziyskih stepey, Sankt-Petersburg: Peterburskoye Vostokovedeniye.

2009

“Drevnyaya pismennost Velikoy stepi”, *Tyurkologičeskiy sbornik 2007-2008*, Moskva: Vostoçnaya literatura, s. 146-176 (V. G. Guzev ile birlikte).

Gosudarstva i narodi Yevraziyskih stepey: ot drevnosti k Novomu vremeni (düzeltilmiş ve genişletilmiş 3. baskı), Sankt-Petersburg: Peterburgskoye Vostokoveniye (T. İ. Sultanov ile birlikte).

2008

Old Turkic Runic Texts and History of the Eurasian Steppe (ed. V. Spinei C. Spinei), Bucureşti-Brăila: Editura Academiei Române, Editura Istros.

“Drevnetyurkskiye pamyatniki runiçeskogo pisma iz Vostoçnogo Turkestana”, *Rossiyskiye ekspeditsii v Tsentralnuyu Aziyu v kontse XIX-naçale XX veka. Sbornik statey* (ed. İ. F. Popova), Sankt-Petersburg: Slavia, s. 50-64.

2006

Pamyatniki drevnetyurkskoy pismennosti i etnokulturnaya istoriya Tsentralnoy Azii, Sankt-Petersburg: Nauka.

“Maniheyskiy motiv v drevnetyurkskoy ‘Knige predznameniy’”, *Tyurkologičeskiy sbornik 2005. Tyurkskiye narodi Rossii i Velikoy stepi*, Moskva: Vostoçnaya literatura, s. 195-199.

Staaten und Völker in den Steppen Eurasiens. Altertum und Milltelalter, Berlin: Reinhold Schletzer Verlag (T. İ. Sultanov ile birlikte).

2005

Stepnyye imperii drevney Yevrazii, Sankt-Petersburg: İzdatelstvo Sankt-Petersburgskogo Universiteta (D. G. Savinov ile birlikte).

“Hazarskiye zametki”, *Tyurkologiçeskiy sbornik 2003-2004. Tyurkskiye narodi v drevnosti i srednevekovye*, Moskva: Vostoçnaya literatura, s. 95-117.

“The Polovcian problem (II): Qipçaqs, Comans, and Polovcians”, *Acta Orientalia Academiae Scientiarum Hungaricae*, LVIII/3, s. 243-248.

2004

Gosudarstva i narodi Yevraziyskih stepey: Drevnost i srednevekovye (genişletilmiş ve düzeltilmiş 2. baskı), Sankt-Petersburg: Peterburgskoye Vostokoveniye (T. İ. Sultanov ile birlikte).

“Customary Law in the Ancient Turkic States of Central Asia: the Legal Documents and Practical Regulations”, *Central Asian Law: An Historical Overview. A Festschrift for the Ninetieth Birthday of Herbert Franke* (ed. W. Johnson, İ. F. Popova), Kansas: Society for Asian Legal History, the Hall Center for the Humanities, the University of Kansas.

2003

İstoriya Tsentralnoy Azii i Pamyatniki Runiçeskogo Pisma, Sankt-Petersburg: İzdatelstvo Sankt-Petersburgskogo Gosudarstvennogo Universiteta.

“ K datirovke yeniseyskih runiçeskih pamyatnikov”, *Problemi Politogeneza Kirgızskoy Gosudarstvennosti. Dokumenti, İssledovaniya, Materiali*, Bişkek: KPT KGU im. Arabayeva, . s. 126-133.

2002

İstoriya Tatar s Drevneyşih Vremen, I: Narodi Stepnoy Evrazii v Drevnosti. Kazan: Ruhıyat (ed. Klyaştorıny S. G, Yazarın yazılarının bulunduğu s. 12-16, 69-76, 93-105, 122-140, 181-184, 210-218, 218-267, 328-346, 347-353).

“Manichaeen Tex T II D and İrq Bitig XIX”, *Manuscripta Orientalia. International Journal for Oriental Manuscript Research*, Volume 8, No. 3 (September 2002) s. 42-45.

“Ancient Turk inscriptions of Tien-Shan”, *Silk Road Art & Archaeology*, volume 8, Kamakura (Japan), s. 197-206.

“Drevnetyurkskiye runičeskie nadpisi na Tsentralnom Tyan – Şane”, *Ak-Beşim*, Sankt-Petersburg: Gosudarstvenniy Ermitaj, s. 134-141

2001

“Les Samanides et les Karakhanides : une étape initiale de la géopolitique impériale”, *Cahiers d’Asie Centrale. Études Karakhanides*, 9, Aix-en-Pravence, s. 35-40.

“Predstavleniye o vremeni i prostranstve v drevnetyurkskih pamyatnikah”, *Drevnetyurksaya tsivilizatsiya: pamyatniki pismennosti*, Almatı: Nauka, s. 27-34. (Bu makale ayrıca Türkiye’de İngilizce olarak yayımlanmıştır, bk. “The Notion of Time and Space in Ancient Turkish Inscriptions”, *Splitter aus der Gegend von Turfan, Festschrift für Peter Zieme anlässlich seines 60. Geburtstags* (yay. M. Ölmez; S. C. Raschmann), İstanbul-Berlin, 2002, 103-109.

“Noviye otkritiya drevnetyurkskih runičeskih nadpisey na Tsentralnom Tyan-Şane”, *Arheologičeskiy vestnik. Institut istorii materialnoy kulturi RAN*, Sankt-Petersburg: Nauka, s. 2003-2006. (Bu makale Türkçeye tercüme edilmiştir, bk. Merkezi Tiyan-Şan’da yeni keşfedilen eski Türk runik yazıtları, *Zeynep Korkmaz Armağanı*, Ankara: TDK Yayınları, 2004, s. 261-266.

“Drevnetyurkskaya Pismennost i Epos”, *Aktualniye Problemi İstorii Drevnih Kirgızov*, Bişkek: İlim, s. 18-23.

2000

“Les points litigieux dans l’histoire des Turcs anciens”, *History of the Turkic Peoples. Philologiae et Historiae Turcicae Fundamenta, Tomus Primus* (ed. H.R. Roemer), Berlin: Klaus Schwarz Verlag, s. 146-176.

“Rodoslovnaya Seldjukov”, *Vostok. İstoriya i Kultura*, Sankt-Petersburg: Nauka, s. 80-82.

“Obraz kagana v orhonskih pamyatnikah”, *Folia Orientalia. Studia in Honorem Stanislai Stachowski Dicata* (ed. J. Śliwa), volume XXXVI, Kraków: Polska Akademia Nauk. s. 171-174.

“Manichaeian Monasteries in the Land of Arghu”, *Studia Manichaica. IV. Internationaler Kongress zum Manichäismus, Berlin, 14-18. Juli 1997*, Berlin, Akademie Verlag, s. 374-379.

1999

“Al-Biruni’s version of an Old Turkic geneological legend”, *Turkic Languages*, volume 2/ 2. Wiesbaden, s. 247-252.

“The royal clan of the Turks and the problem of its designation”, *Post-Soviet Central Asia* (ed. T. Atabaki, J. O’Kane), London-New York-Leiden:Tauris. Academic Studies, s. 366-369.

“Runičeskiye pamyatniki Talasa: Problemi topografii i datirovki”, *Kratkiye soobščeniya İnstituta İstorii Materialnoy Kulturi Rossiyskoy Akademii Nauk (Sankt-Petersburg)*, s. 30-34.

1998

“Kto bili polovtsı”, *Altaica II*, Moskva: İnstitut Vostokovedeniya RAN, s. 88-91.

“Aus der Alttürkischen Onomastic”, *Turkologie heute - Tradition und Perspektive. Materialien der Dritten Turkologen-Konferenz, Leipzig, 4. -7. Oktober 1994* (ed. N. Demir, E. Taube), s. 171-174.

1997

“The Oguzs of the Central Asia and the Guzs of the Aral Region”, *International Journal of Central Asian Studies*,, Seoul, vol. 2, s. 1-4.

“About one Khazar title in Ibn Fadlan”, *Manuscripta Orientalia*, Sankt-Petersburg, volume 3/3, s. 22-23.

“Gosudar Kitaya v Bugutskoy nadpisi”, *Altaica I*, Moskva: İnstitut Vostokovedeniya RAN, s. 64-67.

1996

“The Second Türk Empire”, *History of the Civilizations of Central Asia, The Crossroads of Civilizations: A.D. 250 to 750. Volume III*, Paris: UNESCO Publishing, s. 335-347.

1995

“The problem of early Turkic-Iranian contacts”, *Acta Orientalia Academiae Scientiarum Hungaricae*, XLVII/3. s. 445-447.

“Drevneyşiye Etapı Tyurkskogo Etnogeneza”, *Kırgızı: Etnogenetiçeskiye i etnokulturniye protsessı v drevnosti i srednevekovye v Tsentralnoy Azii. Materialı mejdunarodnoy nauçnoy konferentsii, posvyaščennoy 1000-letiyu eposa Manas, 22-24 sentyabrya 1994 goda*, Bişkek: Kırgızistan, s. 46-48.

“The Turkic runic script: Is the hypothesis of its indigenous origin no more

viable?”, *Rocznik Orientalistyczny*, T. XLIX. Zeszyt 2. Warszawa, s. 83–92 (V. G. Guzev ile birlikte).

1994

Stepniye imperii Yevrazii, Sankt-Petersburg: Farn (D. G. Savinov ile birlikte).

“Orhon Anıtlarında Türklerin Krallık Soyunun Adı”, *Türk Dili Araştırmaları*

Yıllığı-Bulleten 1990, Ankara, s. 137-140.

“Etnonim ‘Bukarak’ v drevnetyurkskom pamyatnike i problema sogdiyskoy diasporı v Tsentralnoy Azii”, *Materialı Mejdunarodnogo Simpoziuma Buhara i Mirovaya Kultura*, Buhara, s. 56-59.

1993

“Problemi proishojdeniya drevnetyurkskoy runiki v svete onşçey teorii pisma (K stoletiyu deşifrovki)”, *Vestnik Sank-Peterburgskogo Universiteta*, seriya 2, 1993/4 (23), s. 57-62. (V. G. Guzev ile birlikte). (Bu makale Türkçeye tercüme edilmiştir, bk. “Genel yazı nazariyesi ışığında Göktürk yazısının menşei meselesi (Okunuşunun 100. yıl dönümü dolayısıyla)”, *Türk Dili Araştırmaları Yıllığı-Bulleten 1993*, Ankara, 1995, s. 27-33.

“Gosudarstva Tatar v Tsentralnoy Azii”, *Mongolica. K 750-letiyu “Sokrovennogo Skazaniya”*, Moskva: Nauka, s. 139-147.

“Novaya interpretatsiya Sujinskoy nadpisi”, *Bartoldovskiye çteniya. 1993*, Moskva: Nauka, s. 55-56.

1992

Kazahstan. Letopis tryoh tysyaçeletiy, Alma-Ata: Prosveşçeniye (T. İ. Sultanov ile birlikte). (Eser 2003’te Türkçeye tercüme edilmiştir, bk. *Kazakistan: Türkün üç bin yılı*, İstanbul: Selenge Yayınları).

“Ancient Turkic ethnical and political unions and their role in the Turkic ethnogenesis”, *Altaic Religions. Beliefs and Practices. Proceedings of the 33rd Meeting of the Permanent Altaistic Conference*, Budapest, June 24–29, 1990, Budapest: Research Group for Altaic Studies, s. 193-196.

“Das Reich der Tataren in der Zeit vor Činggis Khan”, *Central Asiatic Journal*, volume, № 1-2, s. 72-83.

“Vostočnyy Turkestan i kaganı Ordubalık. K interpretatsii četırnadsatoy stroki Terhinskoy napdisi”, *Tyurkskiye i mongolskiye pismennıye pamyatniki. Tekstologičeskiye i kulturovedčeskiye aspektı issledovaniya*, Moskva: Nauka, s. 32-35. (Bu makale Türkçeye tercüme edilmiştir, bk. “Doğu Türkistan ve Ordubalık Kaganları (Tes Abidesinin 14. Satırının Açıklaması)”, *Türk Dünyası Araştırmaları Dergisi*, 103, Ağustos 1996, s. 121-124.

1991

Vostočnyy Turkestan glazami yevropeyskih puteşestvennikov, Alma-Ata: Nauka (A. A. Kolesnikov, M. S. Bashanov ile birlikte).

“Political background of the Old Turkic religion”, *Fourth European Seminar on*

Central Asian Studies. Bamberg, October 8-12, Bamberg, 1991. s. 24-25.

1990

“Drevnetyurkskaya kultura v drevneyşih tyurkskih tekstah”, *Malovskiye čteniya*, Alma-Ata: Nauka, s. 18-24.

“Novıye otkrıtiya tyurkskih epigrafičeskih pamyatnikov v Mongolii”, *Bartoldovskiye čteniya IX*, Moskva: Nauka, s. 82-83.

“An improved edition of the Arkhanan inscription”, *Rocznik Orientalistyczny*, XLVII/1, Warszawa, s. 64-68. (E. Trıyarsky ile birlikte).

1988

Vostočnyy Turkestan glazami russkih puteşestvennikov (Vtoraya polovina XIX v.), Alma-Ata: Nauka (A. A. Kolesnikov ile birlikte).

“Osnovniye etapy etnogeneza kirgizskogo naroda”, *Tyurkologiya-88. Materialı i Soobşçeniya V. vsesoyuznoy tyurkologičeskoj konferentsii*, Frunze, s. 42-45.

1986

“Kıpçaki v runičeskih pamyatnikah”, *Turcologica. K. 80-letiyu akademika A. N. Kononova*, Leningrad: Nauka, s. 153-164. (Bu makale Almancaya ve Türkçeye tercüme edilmiştir, bk.: “Die Kiptschaken auf den Runischen Denkmälern”, *Central Asiatic Journal*, 1987, volume

32/1-2, s. 73-90.; “Runik abildelerde Kıpçaklar”, *Türk Dünyası Araştırmaları Dergisi*, Ankara, 1994, sayı 3, s. 31-41).

“Genealogiya i hronologiya zapadno-tyurkskih i tyurgeşskih kaganov VI-VIII vekov”, *İz istorii dorevolyuetsionnogo Kirgizstana*, Frunze: Nauka, s. 164-170.

1985

“Rabı i rabını v drevnetyurkskoy obşçine”, *Drevnyie Kulturi Mongolii*,

Novosibirsk: Sibirskoye Otdeleniye AN SSSR, s. 158-169.

“The Tes inscription of the Uighur Böğü Qaghan”, *Acta Orientalia Academiae Scientiarum Hungaricae*, XXXIX/1, s. 137-156. (Bu makale Türkçeye tercüme edilmiştir, bk.“Tes Abidesi”, *Türk Kültürü Araştırmaları. Phil. Dr.Hâmit Zübeyr Koşay'ın Hatırasına*, XXIV/2, 1986, 151-172).

1984

“Kagan, begi i narod v pamyatnikah tyurkskoy runiçesкой pismennosti”, *Uçyonıye Zapiski Leningradskogo Gosudarstvennogo Universiteta*, tom 412, seriya vostokovedçeskih nauk,vıp. 25, s.143-153.

“Drevnetyurkskaya pismennost i metodika otsenki kulturnogo kontinuumu”, *Bartoldovskiye çteniya*, VII, Moskva: Nauka, s. 42-44.

1983

“Novıye epigrafiçeskiye rabotı v Mongolii (1969-1976)”, *İstoriya i Kultura Tsentralnoy Azii*, Moskva: Nauka, s. 112-133.

“Tesinskaya Stela. Predvaritel'naya Publikatsiya”, *SovetskayaTyurkologiya*, № 6. s. 76-90.

“The Terkhin Inscription”, *Acta Orientalia Academiae Scientiarum Hungaricae*, XXXVI/1-3, s. 335-366.

1982

“Odinnadtsataya runiçeskaya nadpis na kamne-valune iz dolini reki Talas”, *Sovetskaya Tyurkologiya*, № 3. s. 86-88 (Ç. Cumagulov ile birlikte).

“Sotsialno-politiçeskaya rol velikih religiy v drevnetyurkskom obşçestve”, *Bartoldovskiye çteniya 1982*, VI, Moskva: Nauka, s. 26-28.

1980

“Terhinskaya nadpis. Predvaritelnaya publikatsiya”, *Sovyetskaya Tyurkologiya*, № 3. s. 82-95.

“Drevnetyurkskaya nadpis na kamennom izvayanii iz Çoyrena”, *Strani i Narodi Vostoka*, XXII, Moskva, s. 90-102.

1979

“Otkritiye i izuçeniye drevnetyurkskih i sogdiyskih epigrafiçeskih pamyatnikov Tsentralnoy Azii”, *Arheologiya i Etnografiya Mongolii*, Novosibirsk: Sibirskoye Otdeleniye AN SSSR, s. 37-60. (V. A. Livşçits ile birlikte).

“Kontsepsiya ‘Tryoh Mirov’ v Drevnetyurkskom Panteone”, *Etnogenez i Etniçeskaya İstoriya Tyurkoyazıçnıh Narodov Sibiri*, Omsk, s. 109-112.

1978

“Naskalniye runiçeskiye nadpisi Mongolii. 1. Tes, Gurvaljin-ula, Hangita-had, Hentey”, *Tyurkologiçeskiy Sbornik 1975*, Moskva: Nauka.

“Hram, izvayaniye i stela v drevnetyurkskih tekstah”, *Tyurkologiçeskiy Sbornik*.

1974, Moskva: Nauka, s. 238-255.

1976

“Drevneyşiye datirovanniye pamyatniki yeniseyskoy runiçeskoy pismennosti”,

Yazıki i Toponimiya, vıpusk 1, Tomsk, s. 156-157.

“Runiçeskaya epigrafika Yujnoy Sibiri. Naskalniye nadpisi Tepseye i Turana”, *Sovyetskaya Tyurkologiya*, № 1. s. 66-70.

“Steli Zolotogo Ozero”, *Turcologica: K Semidesyatiletıyu Akademika A. N. Kononova*, Leningrad: Nauka, s. 258-267.

“L’interprétation du mot bediz dans les inscriptions runiques”, *Hungaro-*

Turcica Studies in honour of Julius Németh, Budapest: Loránd Eötvös University, s. 51-54.

1975

“O sobstvennosti na zemlyu v Tyurkskom kaganate”, *Bartoldovskiye çteniya, II*, Moskva: Nauka, s. 20-22.

1973

“Drevnetyurkskaya Pismennost i Kultura Narodov Tsentralnoy Azii. Po materialam polevıh isledovaniy v Mongolii 1969-1969 gg.”, *Tyurkologicheskiy Sbornik 1972*, Moskva: Nauka, s. 254-264.

“Moneta s runičeskoy nadpisyu iz Mongolii”, *Tyurkologicheskiy Sbornik 1972*, Moskva: Nauka, s. 334-338. (Bu makale Türkiye’de İngilizce ve Türkçe olarak yayımlanmıştır, bk. “The runic inscription on a golden bracteate from Mongolia”, *Türk Dilleri Araştırmaları*, Ankara, 1993, cilt 3, s. 129-131; “Moğolistan’dan runik yazılı sikke”, *Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, sayı 26, 2004, s. 227-233).

1972

“Epoha Mahmuda Kaşgarskogo”, *Sovyetskaya Tyurkologiya*, № 1. s. 18-23.

“Une inscription inédite turque et sogdienne: la stèle de Sevrey (Gobi Méridionale)”, *Journal Asiatique*, t. 259, s. 11-20. (V. A. Livşçits ile birlikte).

“The Sogdian Inscription of Bugut Revised”, *Acta Orientalia Academiae Scientiarum Hungaricae*, XXVI/1, Budapest, s. 69-102 (V. A. Livşçits ile birlikte). (Bu makale Türkçeye tercüme edilmiştir, bk. “Bugut’taki Sogtça kitabeye yeni bir bakış”, *Türk Dili Araştırmaları Yıllığı-Belleten 1987*, Ankara, s. 201-241).

1971

“Runičeskaya Nadpis iz Vostočnoy Gobi”, *Studia Turcica* (ed. L. Ligeti), Budapest: Akadémisi Kiadó, . s. 249-258.

“Sevreyskiy kamen”, *Sovyetskaya Tyurkologiya*, № 3. s. 106-112. (V. A. Livşçits ile birlikte).

1970

“Epoha ‘Kutadgu bilig’”, *Sovyetskaya Tyurkologiya*, № 4, s. 82-86.

“Ob izuçenii drevneuygurskih pamyatnikov v SSSR”, *İssledovaniya po Uygurskomu Yazıku*, t. 2, Alma-Ata: İzdatelstvo AN Kazahskoy SSR, s. 54-57.

“Drevnetyurkskaya runiçeskaya epigrafika: itogi i perspektivi izuçeniya”, *Pismennyye Pamyatniki i Problemy istorii kultury narodov Vostoka*, vıpusk. VI, s. 83-85.

1969

“Runiçeskaya nadpis na kamennom izvyanii iz Çoyrena”, *Pismennyye Pamyatniki i Problemy istorii kultury narodov Vostoka*, vıpusk V, s. 46-47.

1968

“Nadpisi Tepsey”, *Pismennyye Pamyatniki i Problemy istorii kultury narodov Vostoka*, vıpusk IV, s. 18-20.

1966

“Tonyukuk - Aşide Yuan-Çjen”, *Tyurkologičeskiy Sbornik. K Şestidesyatiletıyu A. N. Kononova*, Moskva: Nauka, s. 202-205.

1965

“Problemy ranney istorii plemen Turk (Aşina)”, *Novoye v Sovetskoy Arheologii. Pamyati S. V. Kiselyova. K 60-letıyu so dnya rojdeniya*, Moskva: Nauka, s. 171-178.

“K voprosu o proishojdenii drevnetyurkskoy runiçeskoy pismennosti”, *Pismennyye Pamyatniki i Problemy istorii kultury narodov Vostoka*, vıpusk I, s. 46-47.

1964

Drevnetyurkskiye runiçeskiye pamyatniki kak istoçnik po istorii Sredney Azii, Moskva: Nauka (Eser 1991’de Harbin’de Çinceye, 2000’de ise Urumçi’de Uygurcaya tercüme edilmiştir.).

1961

“Orta Asya Milletlerinin Araplara Karşı Mücadelelerine Dair (Orhun Yazıtlarına Göre)”, *Türk Tarih Kurumu. Belleten*, t. XXVI, 1961, sayı 104. s. 763-776.

“Sur les Colonies Sogdiennes de l’Haute Asie”, *Ural-Altaysche Jarbücher*,

Wiesbaden, Bd. XXXIII/1-2, s. 95-99.

1959

“Sogdiytsı v Semireçye”, *Sovyetskaya Etnografiya*, № 1. s. 7-11.

“İstoriko-kulturnoye znaçeniye sudjinskoy nadpisi”, *Problemi Vostokovedeniya*. № 5, s. 162-169.

1958

“A Propos ses mots Soyđ Berçeker Bukaraq ulyş de l’inscription de Kül Tégin”, *Central Asiatic Journal*, t. III/ 4, s. 245-251.

1954

“İz istorii borby narodov Sredney Azii protiv Aarabov (po runičeskim tekstam)”,

Epigrafika Vostoka, t. IX, Leningrad, s. 55-64.

“Orhon Abidelerinde Kengü’nün Karmi-yer Adı”, *Türk Tarih Kurumu. Belleten*,

Ankara, cilt XVIII, 1954, № 69. s. 89-104

1953

“Yaksart - Sır-Darya”, *Sovyetskaya Etnografiya*, № 3. s. 189-190.

1951

“Kangyuyskaya etnotoponimika v orhonskih tekstah”, *Sovyetskaya Etnografiya*, № 3. s. 56-73.

KAYNAKÇA

AYDIN, E. (2008), *Türk Runik Kaynakçası*, Ankara: KaraM.

FOMKİN, M. S. (1988), “60-Letii S.G. Klyaştorogo”, *Sovyetskaya Turkologiya*, No. 3, s. 132-133.

RAGİBOVA, İ. (2004) “S. G. Klyaştorıny’ın hayatı ve ilmî çalışmalarına dair (1951-2003)”, *Manas Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, cilt 6, sayı 11, s. 175-189.

<http://kronk.spb.ru/library/klashtorny-sg-2006-list.htm>

<http://www.orientalstudies.ru/rus/images/personalia/pdf/klyashtorniy.pdf>